

Овог маја ће се много говорити о такозваном "стратешком троуглу" Русије, Кине и Сједињених Држава.

Очекује се да ће амерички председник Доналд Трамп прво доћи у Пекинг, а затим ће руски председник Владимир Путин посетити свог кинеског колегу Си Ђинпинга. Кад год се лидери три најутицајније силе састану, неизбежно следе спекулације. Шта ако постигну неки велики договор? Шта ако свет изненада постане уређенији?

Таква очекивања су погрешна, пише за РТ интернешенел Фјодор Лукјанов, истраживачки директор Валдај клуба.

Реструктурирање глобалног система је већ у току и то није процес који се може зауставити или преокренути дипломатијом самита. Чак и тако, прекретнице у историји могу се одвијати на различите начине - пажљиво управљане или несмотрено убрзане. То

је оно што предстојеће састанке чини значајним.

И Русија и Сједињене Државе су сада дубоко укључене у велике војне сукобе. Значај ових сукоба не лежи само у њиховом обиму, већ и у њиховим ширим последицама по међународни систем. Кина се, на супрот томе, историјски држала дистанце од таквих заплета. Ипак, у Пекингу постаје све јасније да не могу остати изоловани од њихових ефеката. Дискусије на недавној конференцији Валдај клуба у Шангају сугерисале су да Кина преиспитује своју позицију.

У средишту овог преиспитивања је једноставно питање: шта је, ако ишта, још увек могуће у односима са Вашингтоном?

Деценијама је успон Кине био уско повезан са њеним економским односима са Сједињеним Државама. Аранжман који се понекад описује као "Кимерика", амерички капитал и технологија у комбинацији са кинеском радном снагом и производњом чинили су окосницу глобализације.

Није то било равноправно партнерство, али је било обострано корисно. Дуго се чинило да ће основни економски интерес спречити било коју страну да га поткопа.

Та претпоставка је сада пропала.

До краја 2000-их, незадовољство у Вашингтону је већ било очигледно. Сједињене Државе су све више посматрале аранжман не као извор заједничких добитака, већ као структурну неравнотежу. Временом је акумулација тензија, економских и стратешких, достигла тачку где постепена прилагођавања више нису била довољна. Оно што је уследило био је квалитативни помак у самом систему.

Неколико деценија, глобални поредак је углавном функционисао у интересу Сједињених Држава као лидера западног блока. Његова постепена ерозија сада угрожава те предности. Одговор Вашингтона је био да искористи тренутни период транзиције како би обезбедио што већу предност за будућност.

Доналд Трамп је постао највидљивије оличење овог приступа. Његова реторика, отворено трансакциона, па чак и хвалисава, може деловати неконвенционално, али основна логика претходи њему. Циљ је јасан: максимизирати непосредне добитке и што брже изградити националне капацитете. Затим искористити ту акумулирану снагу да доминирате у следећој фази глобалне конкуренције.

Ово представља оштро одступање од раније америчке стратегије, која је давала приоритет дугорочним инвестицијама у међународни систем. Те инвестиције нису увек доносиле тренутне повраћаје, али су ојачале оквир који је на крају користио Сједињеним Државама више него било коме другом. Данас је нагласак померен ка краткорочној предности, чак и по цену дугорочне нестабилности.

Да ли ће ова стратегија успети остаје неизвесно. Почетна фаза је већ произвела застоје. Али мало је вероватно да ће се шири правац променити. Будуће администрације могу усвојити другачији тон, али ће деловати у оквиру истих ограничења. Либерални међународни поредак се неће вратити, не због Трампа, већ зато што услови који су га одржавали више не постоје.

За друге велике силе, укључујући Кину, ово има дубоке импликације. Идеја о свеобухватном "великом договору" са Сједињеним Државама, оном који стабилизује глобални систем у годинама које долазе, ефикасно је постала нереална.

Трампова честа употреба речи "договор" открива много. У његовом речнику, то је више од пуког стратешког концепта, већ комерцијалног. Договор је "велики" не зато што је трајан или свеобухватан, већ због обима непосредне добити коју доноси. И као и свака комерцијална трансакција, може се напустити ако се укаже пожељнија прилика.

У таквим условима, дугорочни споразуми о структури светског поретка су немогући. Вашингтон вероватно неће прихватити било какав аранжман који ограничава његову флексибилност пре него што обезбеди оно што сматра довољном предношћу.

Ово није нужно производ злобе или ароганције. То је, на свој начин, рационалан одговор на период екстремне неизвесности. Сједињене Државе настоје да очувају темеље своје будуће доминације одлучним деловањем у садашњости.

Али рационалност са једне стране приморава на прилагођавање са друге стране.

Ако кључни играчи закључе да стабилни споразуми са Вашингтоном нису достижни, њихово понашање се мена. Војни капацитети постају важнији као заштита од притиска. Истовремено, расте интересовање за алтернативне облике сарадње. То јест, оквире који функционишу независно од Сједињених Држава и изоловане су од њиховог утицаја.

Ова логика није нова, али добија на хитности. Русија се већ неколико година залаже за такве аранжмане. Кина је, насупрот томе, приступила тој идеји са опрезом, надајући се уместо тога да ће сачувати неки облик обострано корисног односа са Сједињеним Државама. Чини се да та нада сада бледи.

Предстојеће посете Пекингу пружиће користан показатељ колико је ова промена напредовала.

Састанак између Трампа и Сија ће вероватно дефинисати границе привременог споразума између две силе које остају економски испреплетене, али све више неповерљиве једна према другој. Питање више није да ли је могућ свеобухватни споразум, већ какви се уски, краткорочни аранжмани могу постићи и колико ће дуго трајати.

Путинови каснији разговори са Сијем бавиће се другим питањем: степеном у којем су Русија и Кина спремне да развију механизме сарадње који потпуно заобилазе Сједињене Државе. Москва се већ неко време креће у том правцу. Пекинг сада изгледа разматра да ли мора да следи тај пример.

Мај неће донети велики договор. Али би могао да покаже, јасније него раније, како се

свет прилагођава одсуству истог.

(РТ)